

Zahraniční e-shopy nabízejí produkty, které nesplňují právní předpisy EU

Zahraniční e-shopy usazené mimo Evropu často ignorují zákonné předpisy EU na ochranu životního prostředí, placení daní, obsah nebezpečných látek v prodávaných produktech atd. Problém se týká prakticky všech skupin výrobků, např. baterií, pneumatik, obalů, nicméně kritická je zejména situace u elektrozařízení.

Tento stav odhalila studie evropské asociace zaměřující se na oblast zpětného odběru světelné techniky EucoLight. Kupovat zboží přes e-shopy sídlící mimo Evropskou unii je velké riziko. Problematické jsou zejména ty e-shopy, které v Evropě nemají žádné fyzické pobočky (nejsou v EU tzv. usazené). Jsou tedy prakticky nedostupné a tím i nepostižitelné evropskými dozorovými orgány. Takové jednání se odborně označuje jako on-line free-riding, což by se s trochou nadsázky dalo do češtiny volně přeložit jako „internetová jízda bez pravidel“.

Čím dál víc evropských, a tedy i českých spotřebitelů si přes e-shopy sídlící v asijských a jiných neevropských zemích nakupuje elektroniku, baterie, pneumatiky a jiné výrobky, které si nechávají zasílat přímo domů. A jelikož se jedná o výrobky, které jsou doručovány ze zahraničí (zpravidla mimo EU) přímo konečnému spotřebiteli, není v řadě případů ani testována bezpečnost těchto výrobků, obsah nebezpečných látek, nemají potřebné homologace, není za ně často odvedeno ani DPH, není zajištěna garance vrácení nefunkčního produktu nebo servis atd. Výsledkem je nízká cena, na kterou někteří kupující ještě stále slyší. Spotřebitelé nákupem těchto výrobků, kromě finanční újmy plynoucí z jejich potenciální nefunkčnosti, podstupují i vysoké riziko ohrožení zdraví. Po ukončení životnosti pak tyto produkty zatěžují životní prostředí, a to nejen rizikovým obsahem nebezpečných látek, ale také proto, že se jejich výrobci

nepodílejí na jejich ekologickém sběru a recyklaci.

BEZ BEZPEČNOSTNÍCH ZÁRUK

„Na první pohled se nákup tohoto zboží může jevit jako výhodný, protože cena bývá výrazně nižší než u výrobků v EU vyrobených nebo dovezených do EU standardní cestou při dodržení všech platných předpisů. Tato výhoda je ale vykoupena tím, že se často jedná o artikl druhého nebo třetího řádu bez jakékoli homologace či bezpečnostních záruk. Navíc mohou obsahovat řadu škodlivých látek,“ říká Petr Číhal z neziskové ekologické společnosti Ekolamp.

Dalším problematickým aspektem těchto produktů je nekalá konkurence pro poctivé a odpovědné výrobce a dovozce. Je jasné, že evropští výrobci nebo dovozci, importující své výrobky do EU standardní cestou, musejí splňovat řadu nařízení a právních předpisů ošetřujících potenciální bezpečnostní a zdravotní rizika jejich výrobků. Logicky tak nemohou cenově konkurovat těm, kteří tato pravidla neplní. To samé se týká i environmentálních rizik, která přímo ohrožují životní prostředí.

NEDODRŽOVÁNÍ ZÁKONNÝCH POŽADAVKŮ NA RECYKLACI

Evropská asociace sdružující organizace zajišťující zpětný odběr osvětlovací techniky - EucoLight - analyzovala více než 3 000 elektrozařízení dostupných prostřednictvím e-shopů v deseti

vysloužilých elektrozařízení má přitom charakter nebezpečného odpadu (obsahují např. rtuť, freony či jiné zdravotí či přírodě škodlivé látky). Sběr a recyklace takového elektroodpadu jsou tedy pro ochranu životního prostředí zcela klíčové. A to i proto, že vzhledem ke zvyšují-

Procento výrobků nabízených zahraničními e-shopy, u kterých bylo zjištěno, že nejsou v souladu s evropskou směrnicí o odpadních elektrických a elektronických zařízeních. V ČR se jednalo dokonce o 100% testovaných produktů nabízených zahraničními e-shopy

zemích EU včetně České republiky. Výsledky studie ukázaly mimořádně vysokou míru porušování zákonných předpisů na ochranu životního prostředí. Zejména se jedná o nedodržování zákonného požadavku na zapojení se do systému sběru a recyklace elektroodpadu. Drtivá většina e-shopů usazených mimo EU (zejména pak v Číně) při prodeji evropským zákazníkům tyto předpisy zcela ignoruje. Významná část

cí se životní úrovni je elektroodpad nejrychleji rostoucím typem odpadu v EU.

Porušování environmentálních předpisů bylo ve studii patrné v celé řadě skupin produktů. Jako obzvláště problematická se ukázala menší elektrozařízení, která lze snadno a jednoduše zasílat poštou, jako například světelné zdroje. U nich se nedostatky v dodržování předpisů týkaly přes 80% testovaných výrobků nabízených zahraničními e-shopy.

JÍZDA BEZ PRAVIDEL

Studie OECD („Extended Producer Responsibility and the Impact of Online Sales“) uvádí, že na evropský trh je ročně umístěno zahraničními e-shopy 460 000 tun elektrozařízení, které spadá právě do kategorie on-line free-ridingu.

V západní Evropě už dosahuje míra on-line free-ridingu ze zemí mimo EU 5-10% všech výrobků uvedených na trh a tento trend se pomalu přesouvá i do Česka. „V řadě evropských států se podle zahraničních studií s tímto fenoménem potýkají a vzhledem k tomu, že u nás stoupá obliba nákupů přes internet, lze předpokládat, že i on-line free-riding bude mít v domácích podmínkách vstoupnou tendenci,“ uvedl v této souvislosti pro Aktuálně.cz Ladislav Trylč, vedoucí odboru odpadů na ministerstvu životního prostředí.

„On-line free-riding má spíše dopady na výrobce a dovozce, kteří řádně plní své povinnosti. Prodejci, kteří nejsou zatíženi recyklačními a jinými poplatky, mají logicky vždy výhodnější postavení na trhu,“ potvrdil Aktuálně Martin Zemek z České inspekce životního prostředí.

Snahu o zamezení on-line free-ridingu nyní vyvíjí i EU. Zatím nejčastěji navrhovaným řešením se jeví přenesení odpovědnosti na dopravce, kteří doručují v e-shopech objednané výrobky koncovým zákazníkům. Toto opatření nyní testuje Belgie, která umožnila dopravcům zahrnout odpovědnost za on-line free-ridery do přepravních podmínek. „V případě, že by toto řešení zvítězilo, je klíčové, aby dopravce vždy věděl, jaký výrobek přepravuje, a mohl se tak vyhnout nelegálnímu jednání,“ uzavřel Ladislav Trylč.

Přípraveno ve spolupráci se společností Ekolamp